

פא : עין משפט
גר מצוה

מרובה פרק שביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

קבא א מרי פיה מהל' נקי מתוך הלכה ג
 סימן ז פמג עמין טו
 טוה"מ סימן קמ"ד
 קב"ב (מ"י פ"ח מהל'
 שנה הלכה ג ופי'
 ופי"ח) פמג ל"ח
 טושי"ד א"ח סימן ט'
 טשי"ג ג'
 קב"ג מ"י פ"ח מהל'
 נקי מתוך הלכה ו
 פמג עשין טו טור ח"מ
 סימן קמ"ד
 קב"ד מ"י פ"ח מהל' ה
 פמג טו טור ח"מ
 ט':
 קב"ג מ"י פ"ח מהל' ג
 סימן ח'
 קב"ג מ"י פ"ח מהל'
 ר"ח הל' יג פמג
 ל"ח קב"ה טושי"ד ח"מ
 סימן ט' ח'
 קב"ג ז ח מ"י פ"ח
 מהל' ח' ופי"ח מהל'
 נקי מתוך הל' ג פ"י
 טושי"ד י"ד סימן טמ'
 פ"ג ופי"ח סי' קמ"ד
 ק"ב ט מ"י פ"ח מהל'
 נקי מתוך הלכה ד
 פמג עשין טו טושי"ד סימן
 קמ"ד:
 י כ ל ז ח יחא כ"כ אלפס
 ח"כ פ"י ד"ק ע"כ:

א"י לך כל שבט ושבת מישראל^(א) גרסינן. ונפי' יס נוחלין (ב"ב) דף קכז. וטס) גני חלוקת העולם (ז) הכה גרסינן אין לך כל אחד ואחד מישראל כן נראה לר"ת: ונופיל דמי יינו סתוך דובשנו של חבירו. ע"כ מירי כשעקל בית הדג כרוך עליה דל"כ לימא ליה מהפיקרא קוצינא כדאמר לקמן בפרק בתרא (דף קע"ו): וא"ת ואמאי נוטל דמי יינו הא אמר לקמן בפרק בתרא (ס"ס) דלון לו אלף שכרו ומאי למימר דהך ד' ישמעאל ננו של רבי יוחנן בן זבדוקה פליג כדאמר בסמוך גמירא לא קאמר וכן משמע בתוספתא^(ג) דנחמ הך דלא יקון קמני הך אגל אין נראה למה יעול דמי יינו הלא יכול לומר אני הייתי דוחק ומניל כיון

ולא ממקום שהוא רואה את החמה שנאמר יומנגד תבואות שמשו: ומעין היוצא תחילה בני העיר כסתפקין ממנו אמר רבה בר רב הונא ונותן לו רמים ולית הלכתא בוותיה: ומכחין בימה של טבריא ובלבד שלא יפרוס קלע ועימד את הספינה (א) אבל צד הוא ברשות ובמכמרות ת"ר^(ד) בראשונה התנו שבטמים זה עם זה שלא יפרוס קליעה ועימיד את הספינה אבל צד הוא ברשות ובמכמרות תנו רבנן ימה של טבריא בחלקו של נתתלי היתה ולא עוד אלא שנמל מלא חבל חרם כדרומה לקיים מה שנאמר זים ודרום ירשה תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר תלושין שבררים בחזקת כל השבטים הן עומדים ומחוכרים בחזקת אותו השבט^(ה) ואין לך כל שבט ושבת מישראל שאין לו בהר ובשפלה ובנגב ובעמק שנאמר בפנו וסעו לכם וכאו וה האמורי ואל כל שכניו בערבה בהר בשפלה ובנגב ובחוף הים וגו' וכן אתה מוצא בכנענים ובפרזיים^(ו) ובאמוריים^(ז) שלפניהם שנאמר ואל כל שכניו אלמא שכניו הכי הוו: ונפנין לאחורי הגדר ואפילו בשדה שהיא מלאה כרכום אמר רב אחא בר יעקב "לא נצרכה אלא ליטול הימנו צרור אמר רב חסדא ואפילו בשבת מר זוטרא חסידא שקיל ומהדר וא"ל לשמעיה^(ח) (למחר) זיל שירקיה: וזומהלכין בשבילי הרשות עד שתרד רביעה שניה אמר רב פפא והאי דירן אפילו טל קשי לה: ומסלקין לצדי הררכים מפני יתירות הררכים שמואל ורב יהודה הוו שקלי ואולי באורחא הוא מסתלק שמואל לצדי הררכים א"ל רבי יהודה תנאין שהתנה יהושע אפילו בכבל א"ל שאני אומר יאפילו בחוצה לארץ רבי ורבי חייא הוו שקלי ואולי באורחא מסתלק לצדי הררכים הוה קא מפסיע ואזיל ר' יהודה בן קנוסא קמיהו א"ל רבי לרבי חייא מי הוא זה שמראה גדולה בפנינו א"ל ר' חייא שמא ר' יהודה בן קנוסא תלמידי הוא וכל מעשיו לשם שמים כי ממו לגביה חזייה א"ל אי לאו יהודה בן קנוסא את גורתינהו לשקך בגיזרא דפרולא: התועה בין הכרמים מפסג ויורד מפסג ועולה: ת"ר הרואה חבירו תועה בין הכרמים מפסג ועולה מפסג ויורד עד שמעלהו לעיר או לדרך וכן הוא שתועה בין הכרמים מפסג ועולה מפסג ויורד עד שיעלה לעיר או לדרך מאי וכן מהו דתימא חבירו הוא דידע להיכא מסלק דינפסוג אבל הוא דלא ידע להיכא קא סליק לא ניפסוג נהדרה נהדר בי מיצרי קמ"ל הא דאורייתא הוא דתניא קא השבת גופו מניין ת"ל והשבותו דאורייתא הוא דקא בי מיצרי אחא הוא תקין דמפסג ועולה מפסג ויורד: ומת מצוה קנה מקומו: ורמינהו ר' המוצא מת מוטל באיסרטיא מפנהו לימין איסרטיא או לשמאל איסרטיא שדה כור ושדה ניר מפנהו לשדה בור ושדה ניר ושדה זרועות מפנהו למקום שירצה אמר רב ביבי כבוטל על המיזר מתוך שניתן לפנותו מפנהו לכל מקום שירצה אמרי עשרה הני חד סרי הויין מהלכין בשבילי הרשות שלמה אמרה כדתניא הרי שכלו פירותיו מן השדה ואינו מניח בני אדם ליכנס בתוך שדהו מה הבריות אומרות עליו מה הנאה יש לפלוני ומה הבריות מוזקות לו עליו הכתוב אומר מהויות טוב אל תקרי רע ומי כתיב מהויות טוב אל תקרי רע אין כתיב כי האי גונא אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות ותו ליכא והא איכא דרבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר בשעת הוצאת זבלים אדם מוציא זבלו לרה"ר וצוברו כל שלשים כדי שיהא נישוף ברגלי אדם וברגלי בהמה שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ והא איכא דר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה דתניא רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר תנאי ב"ד הוא שיהא זה יורד לתוך שדה חבירו וקוצץ שוכו של חבירו להציל נחיל שלו ונותן לו דמי שוכו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא זה שופך יינו ומציל רובשנו של חבירו ונוטל דמי יינו מתוך רובשנו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא זה מפרק את עציו וטוען פשתנו של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו של חבירו שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ ביחודאי לא קאמרין והא

ולא ממקום שהוא רואה את החמה שנאמר יומנגד תבואות שמשו: ומעין היוצא תחילה בני העיר כסתפקין ממנו אמר רבה בר רב הונא ונותן לו רמים ולית הלכתא בוותיה: ומכחין בימה של טבריא ובלבד שלא יפרוס קלע ועימד את הספינה (א) אבל צד הוא ברשות ובמכמרות ת"ר בראשונה התנו שבטמים זה עם זה שלא יפרוס קליעה ועימיד את הספינה אבל צד הוא ברשות ובמכמרות תנו רבנן ימה של טבריא בחלקו של נתתלי היתה ולא עוד אלא שנמל מלא חבל חרם כדרומה לקיים מה שנאמר זים ודרום ירשה תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר תלושין שבררים בחזקת כל השבטים הן עומדים ומחוכרים בחזקת אותו השבט ואין לך כל שבט ושבת מישראל שאין לו בהר ובשפלה ובנגב ובעמק שנאמר בפנו וסעו לכם וכאו וה האמורי ואל כל שכניו בערבה בהר בשפלה ובנגב ובחוף הים וגו' וכן אתה מוצא בכנענים ובפרזיים ובאמוריים שלפניהם שנאמר ואל כל שכניו אלמא שכניו הכי הוו: ונפנין לאחורי הגדר ואפילו בשדה שהיא מלאה כרכום אמר רב אחא בר יעקב "לא נצרכה אלא ליטול הימנו צרור אמר רב חסדא ואפילו בשבת מר זוטרא חסידא שקיל ומהדר וא"ל לשמעיה (למחר) זיל שירקיה: וזומהלכין בשבילי הרשות עד שתרד רביעה שניה אמר רב פפא והאי דירן אפילו טל קשי לה: ומסלקין לצדי הררכים מפני יתירות הררכים שמואל ורב יהודה הוו שקלי ואולי באורחא הוא מסתלק שמואל לצדי הררכים א"ל רבי יהודה תנאין שהתנה יהושע אפילו בכבל א"ל שאני אומר יאפילו בחוצה לארץ רבי ורבי חייא הוו שקלי ואולי באורחא מסתלק לצדי הררכים הוה קא מפסיע ואזיל ר' יהודה בן קנוסא קמיהו א"ל רבי לרבי חייא מי הוא זה שמראה גדולה בפנינו א"ל ר' חייא שמא ר' יהודה בן קנוסא תלמידי הוא וכל מעשיו לשם שמים כי ממו לגביה חזייה א"ל אי לאו יהודה בן קנוסא את גורתינהו לשקך בגיזרא דפרולא: התועה בין הכרמים מפסג ויורד מפסג ועולה: ת"ר הרואה חבירו תועה בין הכרמים מפסג ועולה מפסג ויורד עד שמעלהו לעיר או לדרך וכן הוא שתועה בין הכרמים מפסג ועולה מפסג ויורד עד שיעלה לעיר או לדרך מאי וכן מהו דתימא חבירו הוא דידע להיכא מסלק דינפסוג אבל הוא דלא ידע להיכא קא סליק לא ניפסוג נהדרה נהדר בי מיצרי קמ"ל הא דאורייתא הוא דתניא קא השבת גופו מניין ת"ל והשבותו דאורייתא הוא דקא בי מיצרי אחא הוא תקין דמפסג ועולה מפסג ויורד: ומת מצוה קנה מקומו: ורמינהו ר' המוצא מת מוטל באיסרטיא מפנהו לימין איסרטיא או לשמאל איסרטיא שדה כור ושדה ניר מפנהו לשדה בור ושדה ניר ושדה זרועות מפנהו למקום שירצה אמר רב ביבי כבוטל על המיזר מתוך שניתן לפנותו מפנהו לכל מקום שירצה אמרי עשרה הני חד סרי הויין מהלכין בשבילי הרשות שלמה אמרה כדתניא הרי שכלו פירותיו מן השדה ואינו מניח בני אדם ליכנס בתוך שדהו מה הבריות אומרות עליו מה הנאה יש לפלוני ומה הבריות מוזקות לו עליו הכתוב אומר מהויות טוב אל תקרי רע ומי כתיב מהויות טוב אל תקרי רע אין כתיב כי האי גונא אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות ותו ליכא והא איכא דרבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר בשעת הוצאת זבלים אדם מוציא זבלו לרה"ר וצוברו כל שלשים כדי שיהא נישוף ברגלי אדם וברגלי בהמה שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ והא איכא דר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה דתניא רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר תנאי ב"ד הוא שיהא זה יורד לתוך שדה חבירו וקוצץ שוכו של חבירו להציל נחיל שלו ונותן לו דמי שוכו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא זה שופך יינו ומציל רובשנו של חבירו ונוטל דמי יינו מתוך רובשנו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא זה מפרק את עציו וטוען פשתנו של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו של חבירו שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ ביחודאי לא קאמרין והא

(א) תוספתא (פ"ח) א' (ב) כ"ב
 קכ"ב (ג) פ"ח ח"מ ופי' ופי'
 רש"י פ"ח (ד) ח"מ ופי' ופי'
 (ה) תוספתא כ"מ פ"ח
 (ו) סנהדרין ע"ב (ז) עירובין
 י"ג (ח) (ו' ברכות ז'
 ט') תוספתא דב"מ פ"ח
 לעיל ג' כ"מ ח"מ (י) לקמן
 קב"ד (כ) פ"י פ"ח ופי' ופי'

תורה אור השלם

- 1. ומגדר תבואת שמש ומגדר גרש ירושלים.
- 2. ולתפילי אמר נתתלי שבע רצון ואלא ברכת ים וירושל ירושלה.
- 3. פנו וסעו לכם ובאו הר האמורי ואל כל שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הבנעני והלקטן עד הגדר הגדל נהר פרזי דברים א' ז
- 4. ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוך ביתך וקצה עקב עד רגש אחיך אתו והשבתו לו: דברים כ"ב
- 5. אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לצשות: משלי טו כז

הגהות הב"ח

(א) נמי בכנענים ובפרזיים (ב) נמי בכנענים ובפרזיים (ג) תו"מ ופי' ופי' פ"ח א"ן ז': (ד) רש"י ד"ה וכן ומה ופי' ופי' ועמק הבקע' ואח"כ מה' ד"ה א"ן: (ה) תו"מ ד"ה א"ן ופי' משילל ונפי' ג"ל: ופי' גרסינן נחמק: (ז) בא"ד העולם נכרי' ג"ל: ופי' כהה נחמק:

הגהות הגר"א

(א) נמי ונלמד על פירוש קבל ועמית את הספינה (א) ז' הוא גרשמתם ובמכמרות ח"מ:

לעיו רש"י

כנפ"יה קבני"א: ערבה מרחיקה שדות.